

Bilaga 1 – Riktlinjer för Region Västernorrlands stöd enligt Förordning om stöd för att främja tillgången till grundläggande kommersiell service

Regionalt serviceprogram för Västernorrlands län 2024-2030

REGION VÄSTERNORRLANDS STÖD ENLIGT FÖRORDNINGEN OM STÖD TILL KOMMERSIELL SERVICE

Bilaga I

Region Västernorrland tillämpar och hanterar ansökningar enligt Förordning om stöd för att främja tillgången till grundläggande kommersiell service i sin stödgivning. Finansiering kommer från riktade medel alternativt Region Västernorrlands regionala utvecklingsmedel.

Utöver kraven i förordningen gör Region Västernorrland egna prioriteringar enligt nedan:

- Vid bedömning av ett eventuellt stöd till kommersiell service strävar vi efter att generera samhällsnytta för hela platsen, snarare än att i första hand gynna individuella servicegivare. Därför prioriteras insatser utifrån att främja den navfunktion som butiker har och stöden bör gynna en flerfunktionalitet.
- Varje ansökan prövas enskilt utifrån dess ekonomiska behov. Här vägs exempelvis möjligheten att finansiera med egna medel in.

Orter med hög prioritet

På många mindre orter är befolknings- eller kundunderlaget litet och i många fall minskande. Att tillhandahålla dagligvaror eller drivmedel på sådana orter är förenat med stora utmaningar. I allmänhet saknas förutsättningar för att driva butiken på marknadsmässiga grunder. Huvuddelen av befintliga dagligvarubutiker på glesbefolkade orter består av butiker som tidigare varit knutna till Coop- eller ICA-kedjorna, men förlorat denna anknytning på grund av bristande lönsamhet. Butikerna drivs nu vidare av privatpersoner eller lokala butiksföreningar. Dessa ägare har lägre lönsamhetskrav, men i det långa loppet kan butikerna inte drivas med underskott.

Butikerna är viktiga för bygden och de flesta butiker är kommunala servicepunkter, vilket betyder att de har överenskommelser med respektive kommun om att tillhandahålla ett kompletterande utbud bestående av bland annat kommunal service.

Orter med hög prioritet, per kommun*

Ånge: Östavall, Överturingen, Borgsjö

Sundsvall: Indal, Liden

Timrå: Ljustorp

Härnösand: Hälledal, Viksjö, Brunne

Kramfors: Docksta, Lugnvik, Mjällom, Nora

Sollefteå: Edsele, Resele, Undrom

Örnsköldsvik: Flärke, Gideå, Hemling, Skorped, Köpmanholmen, Långviksmon, Myckelgensjö, Mellansel, Sidensjö, Solberg, Trehörningsjö, Ulvön, Banafjäl

**Utpökade orter kan komma att läggas till/tas bort vid behov om kommunen beslutar utifrån lokala behov att utöka eller minska sina servicepunkter.*

Serviceglesa områden

Definitionen av serviceglesa områden i detta program:

Dagligvarubutiker: avståndet mellan två försäljningsställen ska vara minst 10 kilometer.

Drivmedelstationer: avståndet mellan två försäljningsställen ska vara minst 15 kilometer.

Stödtyper

Investeringsstöd

Investeringsstöd får lämnas som motsvarar högst 50 procent av de utgifter som godkänns för investeringen. Stödet gäller investeringar i dagligvarubutiker och drivmedelsanläggningar i serviceglesa områden vilket definieras i det Regionala serviceprogrammet enligt nedan.

Investeringarna bör leda till utveckling och förbättring av verksamheten så att företaget blir hållbart på längre sikt gällande aspekterna ekonomiskt, ekologiskt och socialt.

Ett stöd med högst 85 procent kan lämnas vid behov till dagligvarubutiker på orter med hög prioritet om det finns särskilda skäl. Region Västernorrlands definition på särskilda skäl definieras enligt nedan.

Region Västernorrland prioriterar inte inköp av byggnad då detta inte primärt stärker servicen utan har en snedvridande effekt på en marknad.

Investeringsstöd för publik laddinfrastruktur hänvisas i första hand till de öronmärkta stöd som finns för den typen av investering, exempelvis genom Naturvårdsverket.

Särskilt skäl

- Vid större ny-, till- eller ombyggnad
- Större reparation av lokaler som behövs för verksamheten
- Investeringar i utrustning och lokaler som är nödvändiga för butiksverksamhet eller gynnar funktionen

som nav och mötesplats.

- Investeringar i delvis obemannade hybridbutiker för utökade öppettider, dock inte helt obemannade butiker.
- Investeringar i energibesparande syfte.
- Kompetensutveckling kopplat till ökad lönsamhet och utökad funktionalitet.
- Konsulthjälp för framtagande av åtgärdsprogram.

Investeringslån

Region Västernorrland tillämpar inte investeringslån enligt Förordningen om stöd till kommersiell service.

Särskilt driftstöd

Särskilt driftstöd är avsett för att bidra till att trygga bärkraften och förbättra möjligheten för butiksägaren att ta ut en rimlig lön för sig själv och sina medarbetare. Butiker i serviceglesa områden har i regel låg lönsamhet och därmed ofta låg ersättning till löner. Stödet beviljas en gång per kalenderår.

Ansökan om särskilt driftstöd söks inför kommande år och grundar sig på senaste bokslut. Stödet är inget "rättighetsstöd" utan prövas årligen utifrån en rad olika kriterier. Mångsidigt utbud, öppettider och annan grundläggande service samt länets butiksstruktur påverkar om försäljningsstället är berättigat till stöd och till vilket belopp.

Vid en bedömning av ansökningar om särskilt driftstöd prioriteras försäljningsställen som är betydelsefulla även

för tillgängligheten till annan grundläggande kommersiell service än försäljning av dagligvaror.

Sökandeföretaget ska tillhandahålla tjänst av allmänt ekonomiskt intresse och uppfylla uppställda kriterier enligt Förordningen om stöd till kommersiell service.

Sökande ska även uppfylla följande kriterier:

- Åtagit sig att utföra tjänst av allmänt ekonomiskt intresse.
- Tillhandahålla ett utbud av dagligvaror med minst 1 000 artiklar (där varugrupperna mejeri, chark, ägg, färskt bröd, frukt och grönsaker finns representerat).
- Har öppet året runt och i genomsnitt minst 40 timmar per vecka varav minst 15 timmar ska vara bemannade på bestämda tider så att alla kunder kan få tillgång till dagligvaror och ombudstjänster för annan grundläggande kommersiell service.

Servicebidrag

Servicebidrag lämnas endast om det finns särskilda skäl och andra åtgärder har prövats, men inte visat sig vara ändamålsenliga. Region Västernorrland kan gå in med ett bidrag om det har uppstått tydliga lönsamhets- eller likviditetsproblem som kan antas vara av övergående art och att ett stöd kan hjälpa verksamheten att överbrygga det uppkomna problemet. Stöd får lämnas för sammanlagt högst tre år.

Bidraget ska vara riktat mot en ändamålsenlig insats som kan antas åstadkomma önskvärd effekt.

Bidraget villkoras med ett framtagande av åtgärdsplan för att förbättra lönsamheten.

Servicebidrag beviljas inte till ett första varuinköp vid nyöppning av butik.

Hemsändningsbidrag

Stöd kan lämnas till kommuner för att bekosta hemsändning av dagligvaror till de hushåll som har långt avstånd till och saknar möjlighet att på egen hand ta sig till butiken. Syftet med stödet är att främja tillgången till grundläggande kommersiell service i områden där servicen är gles.

Bidrag får lämnas endast om sändningen sker på ett ändamålsenligt sätt och utan onödiga kostnader. I hemsändningstjänsten ingår att:

- ta emot beställningen
- plocka och packa varorna
- köra ut varorna till kunden

Hemsändningsbidrag kan även lämnas för att anordna särskilda inköpsturer till en närliggande butik.

Stödet får inte otillbörligt gynna en viss näringsidkare.

Ansökan

Kommunen söker hemsändningsbidraget som finansierar med ett belopp som motsvarar högst 50 procent av kommunens nettoutgift för hemsändningen. Bidraget kan beviljas med 100 kronor per hushåll och hemsändningstillfälle. Bidraget söks och betalas ut årsvis i efterskott. Kommunens nettokostnader för hemsändningarna och inköpsturerna under ett kalenderår ska uppgå till minst ett halvt prisbasbelopp enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken.

Regionala riktlinjer för hemsändningsbidraget:

Med *långt avstånd* menas i ett normalfall ett avstånd på 2 km eller längre. Kommunen kan besluta om avsteg i enskilda fall.

Hemsändningsbidraget lämnas för högst 1 hemsändning/hushåll och vecka. Undantag kan göras i synnerliga fall.

Kommunen behöver själv bedöma ansökan från hushållet för att säkerställa att hushållet uppfyller kraven enligt förordning och regionala riktlinjer.

